

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0240076 Råsvalens naturreservat

Länstyrelsen
Örebro län

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU som skapades för att hejda utrotning av vilda djur och växter och att bevara deras livsmiljöer. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom nätverket av Natura 2000-områden säkerställs livsmiljöer och arter inför framtiden. Varje land är skyldigt att bevara utpekade naturtyper och arter i landets Natura 2000-områden. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. I Örebro län finns 28 av dessa naturtyper. Taiga, slätterängar i låglandet och högmossar är några exempel på utpekade naturtyper i vårt län. I länet ingår 43 arter i fågeldirektivet och 25 arter ingår i habitatdirektivet. Exempel på arter som ingår fågeldirektivet är havsörn, trana och tjäder och exempel på arter i habitatdirektivet är läderbagge, större vattensalamander, asknätfjäril och guckusko.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan (eller skötselplan) med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Även hot mot Natura 2000-området och behov av bevarandeåtgärder, t.ex. skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska tydliggöra inriktningen på förvaltningen av området och ligga till grund för tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Bevarandeplanen fastställs av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras; den är ett så kallat "levande dokument".

Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t.ex. beslut om bildande av naturreservat.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen.

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0240076 Råsvalens naturreservat

Kommun: Lindesberg

Områdets totala areal: 7,2 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-03-01

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-03-20

Markägarförhållanden: Lindesbergs Kommun

Regeringsbeslut, historik: SPA: Nej, pSCI: 1998-01-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet:

9020 - Nordlig ädellövskog

9050 - Näringsrik granskog

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden

Områdets huvudsakliga naturvärden är knutna till den örtrika granskogen och ravinmiljöerna med sina speciella förhållanden i mark- och klimat.

Motivering

Skogstypen (högbonitetsskog) är underrepresenterad i det svenska skogsskyddet. Området har genom sina extrema och ovanliga ståndortförutsättningar, goda förutsättningar för hög artrikedom av inte minst fukt- och näringskrävande kryptogamer och kärlväxter. På senare år har den måttlösa självgallringen av gran också börjat utveckla höga granvärden i området. Naturvärdenas långsiktiga bevarande är helt beroende av skyddet som naturreservat. Syftet med reservatbildningen enligt länsstyrelsens beslut 1965 är att bevara ett vackert och synnerligen värdefullt exempel på ängsgranskog.

Prioriterade åtgärder

Skötseln ska inriktas mot att utveckla urskogskaraktär och biologisk mångfald i den gamla granskogen, samt så långt möjligt bibehålla förutsättningarna för att kvarvarande lokaler med naturvårdsintressanta kärlväxter och mossor inom området.

Beskrivning av området

Råsvalens naturreservat ligger i en sluttning mot Bottenån, nedströms utloppet från Råsvalen. Området är uppbyggt av svämsediment i form av finmo och mjåla som uppenbarligen överlagrar moränmaterial. I de lätterederade svämsedimenten har ett antal mindre vattendrag utbildat ett flertal små raviner och ravinsystem som tidvis i större eller mindre omfattning är vattenförande. I områdets sydöstra del finns dock en kraftigare ravin som är upp mot tio meter djup och ständigt vattenförande. Områdets västra del är i huvudsak plan och flack. Huvuddelen av området är bevuxet med en ursprungligen örtrik granskog med viss lövinblandning av asp, björk, sälg, hassel m.m. Den äldre granskogen är idag en fullsluten ca 130-årig granskog med ett stort antal riktigt grova granar där markvegetationen domineras av mossor. Flera granar når höjder över 35 m. I de öppnare ravinerna förekommer ett antal mer eller mindre krävande växtarter, dels av lundkaraktär men dels även örter som vittnar om att reservatsområdet tidigare varit öppnare än idag. Förekomsten av äldre död ved i olika former är inte speciellt pga att skogsskötselåtgärder tidigare skett inom området. En stor del vindfällen från den senaste tjugooårsperioden förekommer dock.

Vad kan påverka negativt

- Exploatering i eller nära anslutning till området.
- Ett generellt hot av förurning orsakad av antropogena källor är gällande för hela området.

Bevarandeåtgärder

Gällande regelverk

- Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).
- Området är skyddat som naturreservat enligt 7 kap 4§ miljöbalken.

Skötselåtgärder

- 9020 Nordlig ädellövskog:
Plockhuggning av gran i kantzonen mot angränsande granskog. Bortagande av unggran inom området.
- 9050 Näringsrik granskog:
Fri utveckling med interndynamik (med möjlighet till riktade åtgärder för att gynna enskilda trädindivider/artsamhällen).

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet :

9020 - Nordlig ädellövskog

Areal: 0 ha. Arealen ej fastställd i regeringsbeslut.

Ny Areal: 0,13 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Naturtypen är en övergångsform från boreala till nemorala skogstyper och förekommer på mark som är torr-fuktig och relativt näringsrik. Trädskiktets krontäckningsgrad är normalt 50-100%, och ädellövträd utgör normalt minst 50% av grund-ytan, men lövdominerad naturskog med ned till 30% ädellöv kan föras till naturtypen. Viktiga komponenter i trädskiktet är ek, alm, ask, lind och lönn.

Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller likna naturskog med avseende på egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd, död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Skogens hydrologi får inte vara under stark generell påverkan från markavvattning. Naturtypen har en lång kontinuitet som lövträdbärande mark. Betes- eller slåtter-bruk har vanligtvis förekommit men områdena är nu igenvuxna. Delar av naturtypen kan på grund av terrängförhållanden, endast varit marginellt påverkade av bete under lång tid. Naturtypen är mycket artrik och rödlistade arter av epifytiska kryptogamer, vedlevande insekter, samt marklevande flora och fauna förekommer.

Artsammansättningen varierar med skogens slutenhet. Ett extensivt bete är ibland önskvärt, eftersom naturtypen ofta nyttjats som betesmark eller slåttermark.

Centralt i området finns ett litet lövskogsområde med alm, björk, asp och hassel.

Bevarandemål

Arealen av (9020) ska vara minst 0,13 hektar. - Småskaliga naturliga processer, t. ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning ska påverka dynamik och struktur. Skogen ska bestå av olika trädarter till följd av naturlig störningsdynamik och succession. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare av följande trädarter: ek och lind. Det ska finnas ett buskskikt med olika växtarter såsom hassel. Följande strukturer/substrat ska finnas: död ved i olika former inklusive levande träd med döda träddelar (enstaka); träd med hackspettsbohål. Gran och sly/ungträd ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de biologiskt gamla och värdefulla träden i området. - Blåsippa, tandrot och trolldruva med flera typiska arter ska finnas i området.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är okänt. Enligt skötselplanen för naturreservatet ska ädellöv gynnas i en liten yta centralt i området. Ytan bör inventeras och skötseln utvärderas.

9050 - Näringsrik granskog

Areal: 5 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Huvuddelen av området är bevuxet med en ursprungligen örtrik granskog med viss lövinblandning av asp björk, sälg, hassel mm. Områdets södra del sydväst om kraftledningen utgör en kulturpräglad relativt ung granskog som i sen tid gallrats. Den äldre granskogen som i huvudsak upptar resterande del av området är idag en fullsluten ca 130-årig granskog med ett stort antal riktigt grova granar där markvegetationen idag domineras av mossor. Flera granar når höjder över 35 m. Virkesförrådet uppgår i norra delen av området till mer än 500 m³ sk / ha. Centralt i reservatet finns ett mindre lövskogsområde med alm, björk, hassel, asp mm. Inom detta område och i de öppnare ravinerna förekommer ett antal mer eller mindre krävande växtarter dels av lundkaraktär men dels även örter vilka vittnar om att reservatområdet tidigare varit betydligt mer öppet än idag. Förekomsten av äldre död ved i olika former är inte speciellt stor pga att skogsskötselåtgärder tidigare skett inom området. En del stora vindfällen från den senaste tioårsperioden förekommer dock och i luckorna kring dessa finns föryngring av hassel, sälg och björk. Ett antal mycket grova och gamla aspar finns även spridda inom området.

Bevarandemål

Arealen av Näringsrik granskog (9050) ska vara minst 5 hektar. Småskaliga naturliga processer, som t. ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning ska påverka dynamik och struktur. Småskaliga naturliga processer, t. ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar, t.ex. insektsangrepp, översvämning, stormfällning eller brand ska påverka dynamik och struktur. Naturliga hydrologi och grundvattennivåer som skapar markfuktighet (alternativt rörligt markvatten) ska påverka dynamik och struktur. Barrträd ska utgöra ett påtagligt inslag. Ädellövträd ska utgöra ett måttligt inslag. Lövträd ska utgöra ett påtagligt inslag (i hela eller delar av området). Krontäckningen ska variera mellan tätare och glesare beskogad mark. Trädsiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Fuktig till blöt mark, t.ex. vid stränder/våtmarker/surdrag/källor/utströmningsområden, ska utgöra ett måttligt inslag (i hela eller delar av området). Vindskyddade skogsmiljöer med en hög och jämn luftfuktighet ska utgöra ett måttligt inslag (i hela eller delar av området). Blommande örter, buskar och träd ska utgöra ett måttligt inslag (i hela eller delar av området). Det ska finnas följande typiska arter: strutbräken, blåsippan, dvärghäxört och tibast.

Negativ påverkan

- Avverkning, röjning, gallring utgör hot genom att lämpliga strukturer förstörs eller borttages. Även åtgärder i intilliggande områden kan vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet i beståndet av intresse. Undantag kan finnas där åtgärden syftar till att utveckla något annat naturvärde.
- Produktionshöjande åtgärder i skogsbruket, exempelvis gödsling, markberedning, plantering och användandet av främmande träslag.
- Markskador och dikning. Förutom den mekaniska skadan kan hydrologin påverkas och naturmiljön förändras. Detta gäller större markskador, medan tramp sällan är negativt.
- Fragmentering. I den mindre skalan kan exempelvis skogsbilvägar leda till fragmentering av vissa organismers populationer, medan andra organismer påverkas negativt när skogsbestånden blir alltför isolerade i landskapet.

- Nedfall av kemiska ämnen. Vissa kemiska ämnen har förmågan att direkt skada organismer, men kan också påverka hela naturmiljön. Så har till exempel vissa kväveföreningar den effekten att de är skadliga för svampar och lavar, samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen. Andra skadliga ämnen är svavel- och metallföreningar.

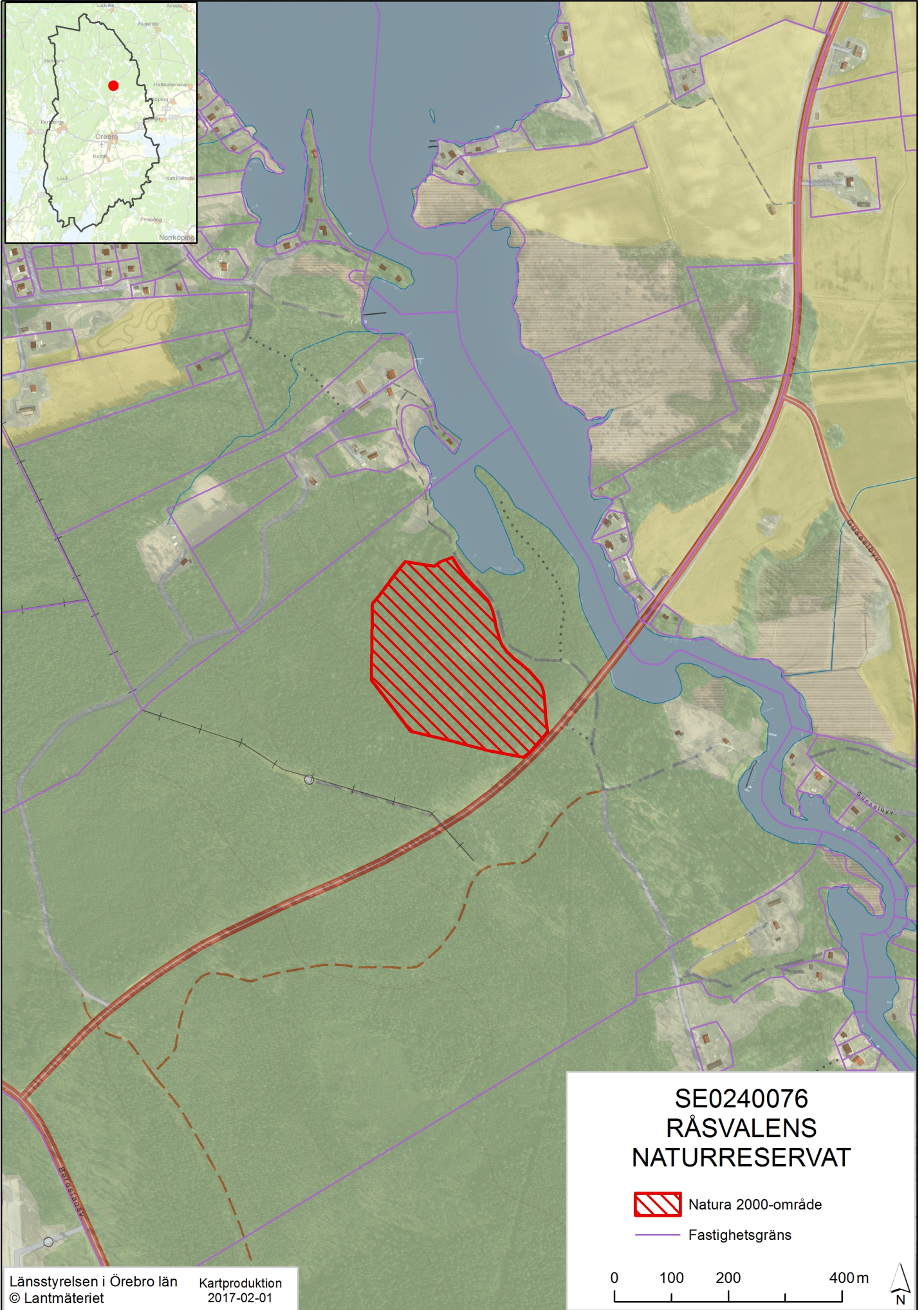
Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är okänt.

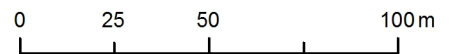
Dokumentation

- Länsstyrelsen Örebro län 1984. Naturvårdsöversikt Örebro län.
- Länsstyrelsen Örebro län 1997. Skötselplan för Råsvalens naturreservat.

Översiktskarta

Natura 2000-området Råsvalens naturreservat
(SE0240076)

Naturtyp

- 9020 - Nordlig ädellövskog
- Yttergräns
- 9050 - Näringsrik granskog

Kartproduktion
2016-12-29

Länsstyrelsen i Örebro län
© Lantmäteriet

Länsstyrelsen
Örebro län

Länsstyrelsen i Örebro län
Stortorget 22, 701 86 Örebro
010-224 80 00
orebro@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/orebro